

УДК 614.2:616-082:687.5.007

С.С. Глебова, В.В. Горачук

Кадрові питання в організації надання лікувально-діагностичних і косметологічних послуг жінкам із патологічними та віковими змінами шкіри обличчя

Національна медична академія післядипломної освіти імені П.Л. Шупика, м. Київ, Україна

Мета – провести вивчення нормативно-правового регулювання кадрового забезпечення надання лікувально-діагностичних і косметологічних послуг жінкам із патологічними та віковими змінами шкіри обличчя.

Матеріали та методи. Проведено системний аналіз світових, зокрема вітчизняних наукових джерел, з питань нормативно-правового регулювання лікувально-діагностичної діяльності фахівців у дерматовенерології та косметології. Використано наукові літературні джерела та нормативно-правові документи (15 одиниць).

Результати. Встановлено, що розпорошеність функцій профілактики захворювань шкіри і передчасного її старіння, лікування патологічних ушкоджень і корекції вікових змін шкіри у жіночого населення серед фахівців різних спеціальностей ускладнює комплексний підхід на індивідуальному і популяційному рівнях для забезпечення адекватної медичної і профілактичної допомоги, а також здійснення втручань із метою естетичної корекції шкіри.

Висновки. Існує нагальна потреба в розробці адаптивної моделі кадрового забезпечення медико-профілактичної допомоги і косметологічних послуг жінкам із патологічними і віковими змінами шкіри обличчя.

Ключові слова: кадрове забезпечення, косметологічні послуги, патологічні і вікові зміни шкіри, жінки.

Вступ

Зміцнення здоров'я і підвищення благополуччя населення визнані найважливішими елементами політики «Здоров'я – 2020» [4]. Вагомий внесок у порушення здоров'я вносять хвороби шкіри та підшкірної клітковини, серед яких високий відсоток хронічних нозологій, що потребує постійного спілкування хворого з системою медичної допомоги, економічних і часових затрат на індивідуальному та системному рівні [3].

За даними наукових досліджень, шкіра є видимою частиною людського тіла і носієм важливих властивостей індивіду, що впливає на формування його статусу в суспільстві, самооцінку, адаптацію до навколишнього середовища. Результати численних досліджень вказують на ряд психологічних проблем у хворих з хронічними ураженнями шкіри, а саме, наявність невротичних розладів: дратівливості, недовірливості, порушень сну, швидкої стомлюваності. Зустрічаються іпохондричні та істеричні стани поряд з шизоїдними і паранояльними порушеннями, а також збільшення конфліктності, що призводить до дезадаптації хворих у комунікаціях [1, 5]. За даними Центру медичної статистики МОЗ, в Україні за 2008–2015 рр. мало місце зростання захворюваності шкіри і підшкірножирової клітковини на 15,5%.

Особливо значимо зміни шкіри впливають на психоемоційний статус жінок, для яких краса і здоров'я шкіри, особливо обличчя, є важливою складовою успіху у професійному та привабливості – в особистому житті. Відомо, що формування змін шкіри зумовлюється як патологічними чинниками, так і за рахунок вікового фактору, а регулювання їх впливу можна забезпечити

шляхом поєднання медичних втручань та косметичного догляду.

Експерти ВООЗ поділяють жінок на різні вікові групи за критерієм основних потреб у здоров'ї: раніше дитинство (від народження до дев'яти років); підлітковий вік (від 10 до 19 років); доросле життя (від 20 до 59 років, у тому числі репродуктивний вік – 15–44 роки); старший вік (60 років і старше). Отже, залежно від віку та стану здоров'я жінки необхідно формувати індивідуальну програму декоративного, гігієнічного та лікувально-косметичного догляду при патологічних і вікових змінах шкіри її обличчя. Американська асоціація ASAPS традиційно публікує відомості, що відображують динаміку та тенденції ринку естетичної корекції зовнішності. У 2016 р. мешканці США витратили більше 15 млрд доларів на естетичну корекцію зовнішності, при цьому на долю пластичної хірургії приходиться 56,0%, на безопераційну корекцію зовнішності (естетична медицина) – 44,0%. Об'єм ринку зріс на 1,5 млрд доларів порівняно з 2015 р. Найчастіше за процедурами естетичної корекції звертаються люди віком 35–50 років (40,0%).

В Україні попит на естетичну медицину також щороку зростає, але офіційні дані, аналогічні тим, що надаються по США, відсутні. Тому актуальності набуває оцінка доступності жіночого населення до зазначених видів послуг, які часто поєднують в собі як естетичну складову, так і медичні процедури і маніпуляції. В даному контексті важливим є визначення фахівців, які можуть надавати лікувально-діагностичну та косметологічну допомогу жінкам в Україні, та аналіз вимог до їх професійного рівня.

Мета роботи – вивчити нормативно-правове регулювання кадрового забезпечення надання

лікувально-діагностичних і косметологічних послуг жінкам з патологічними та віковими змінами шкіри обличчя.

Матеріали та методи

Проведено системний аналіз світових, зокрема вітчизняних наукових джерел, з питань нормативно-правового регулювання лікувально-діагностичної діяльності фахівців у дерматовенерології та косметології. Використано наукові літературні джерела та нормативно-правові документи (усього 15 од.)

Результати дослідження та їх обговорення

Встановлено, що за останні двадцять років значно зросла потреба жіночого населення в косметологічних послугах та поєднаних з ними лікувально-діагностичних втручаннях, але існує цілий ряд невирішених питань у нормативно-правовому регулюванні діяльності фахівців цього напрямку.

Виявлено, що, згідно з «Довідником кваліфікаційних характеристик професій працівників», випуск 78 «Охорона здоров'я», затвердженого наказом МОЗ України від 29.03.2002 р. № 117, завдання та обов'язки з надання косметологічної допомоги населенню розпорозені між різними професіоналами в галузі фармації, лікувальної та медико-профілактичної справи [6].

Так, професіоналами в галузі фармації визначені провізори-косметологи. Провізор-косметолог визначає та впроваджує раціональну технологію декоративного, гігієнічного та лікувально-косметичного догляду за шкірою та її придатками згідно з індивідуальними особливостями пацієнта, здійснює фармацевтичну опіку з метою визначення патологічного стану шкіри та її придатків, консультує населення з питань раціонального застосування косметичних препаратів та косметичних процедур, забезпечує населення та лікувально-профілактичні заклади лікарськими косметичними засобами та іншими товарами медичного призначення.

Для якісного виконання покладених завдань фахівець повинен пройти кваліфікаційну підготовку з отримання теоретичних знань з нормальної та патологічної фізіології шкіри та її придатків, а також практичних навиків застосування гігієнічного, декоративного та лікувального-косметологічного догляду за шкірою. Але в реальному житті часто косметологічні послуги пропонують спеціалісти, які мають, в кращому разі, середню медичну освіту, або отримали мінімальний рівень підготовки на короткотривалих курсах у комерційних структурах, що не може забезпечувати достатнього високого рівня якості їх професійної діяльності.

Професіоналами в галузі лікувальної справи, дотичними до косметологічної допомоги, є лікарі-дерматовенерологи, лікарі-геріатри, лікарі-комбустіологи, лікарі-психологи.

Лікар-дерматовенеролог відповідає за надання медико-профілактичної допомоги населенню з

ураженнями шкіри, здійснює пропаганду відповідних санітарно-гігієнічних знань серед населення, діагностику, лікування та диспансеризацію хворих.

Лікар-геріатр за кваліфікаційними вимогами проводить цілеспрямовану роботу серед населення щодо запобігання передчасному старінню, а лікар-комбустіолог визначає показання до проведення пластичних операцій на шкірі при патологічних ураженнях, зокрема, тяжких опіках.

Лікар-психолог за кваліфікаційними характеристиками повинен здійснювати психопрофілактику, зокрема, серед жінок з патологічними і віковими змінами шкіри, яких слід віднести до груп ризику розвитку невротичних розладів, психодіагностику та лікування таких хворих з відповідними лікарями-спеціалістами, проводити психологічну реабілітацію із застосуванням спеціальних методик.

Особлива роль відводиться лікарю-санологу як професіоналу в галузі медико-профілактичної справи. На нього покладені зобов'язання оцінки показників здоров'я населення та ролі факторів, що його формують, організації та перевірки стану роботи медичних та немедичних (культурно-оздоровчих) установ з питань формування здорового способу життя, надання обґрунтованих рекомендацій щодо удосконалення цієї роботи, проведення діагностики фізичного та психічного рівня здоров'я, розробки програм оздоровлення населення та контролю за їх реалізацією. Ця діяльність цілком застосовна для контингенту населення, яке складають жінки різних вікових груп з патологічними ураженнями шкіри та її віковими змінами.

У сучасній естетичній косметології велику популярність набули ін'єкційні методи корекції патологічних і вікових змін шкіри обличчя і тіла, але в законодавстві зовсім не врегульоване питання, хто саме з фахівців має право виконувати ці маніпуляції. Спираючись на досвід більш розвинених країн Європейського Союзу, лікарі-дерматовенерологи та лікарі-стоматологи після проходження спеціального навчання по дерматокосметології мають право виконувати ін'єкційні методи корекції вікових змін шкіри обличчя.

Крім цього, в Україні відсутнє таке поняття як «пластичний хірург» і спеціалізація загалом також. Операції по зміні зовнішності мають право виконувати хірурги іншого профілю. Це не може не впливати на якість наданих послуг.

Також досить проблемним є питанням врегулювання правових відносин між пацієнтом та спеціалістом, який надає косметологічні послуги. Захисту прав спеціаліста зовсім не приділено уваги. Ускладнено це питання тим, що результат після процедури загалом оцінюється суб'єктивно самим пацієнтом, а стандартні еталони об'єктивного оцінювання відсутні.

Висновки

Проведений системний аналіз засвідчив, що застосування косметологічних послуг набуває дуже стрімкого розвитку, але в системі законодавчого

регулювання їх кадрового забезпечення є невирішені питання. Розпорошеність функцій профілактики захворювань шкіри, передчасного старіння, лікування патологічних ушкоджень і корекції вікових змін серед фахівців різних спеціальностей ускладнює комплексний підхід на індивідуальному і популяційному рівнях для забезпечення адекватної медичної і профілактичної

допомоги, а також здійснення втручань з метою естетичної корекції шкіри. Це перешкоджає доступності медико-профілактичної допомоги і косметологічних послуг до жіночого населення з патологічними і віковими змінами шкіри обличчя, а отже, потребує розробки адаптивної моделі їх кадрового забезпечення, у чому полягають **перспективи подальших досліджень**.

Література

1. *Влияние течения хронических дерматозов на качество жизни пациентов / А. Н. Беловол, А. А. Береговая, Н. Л. Колганова [и др.] // Дерматология та венерология. – 2012. – № 2 (56). – С. 27–34.*
2. *Волкославская В. Н. Немного о пройденном пути дерматовенерологической службой за последние 20 лет независимости и некоторые соображения о будущем / В. Н. Волкославская // Дерматология та венерология. – 2011. – № 3 (53). – С. 23.*
3. *Еремина М. Г. Изменение основных детерминант качества жизни у лиц трудоспособного возраста с хроническими заболеваниями кожи / М. Г. Еремина // Saratov Journal of Medical Scientific Research. – 2012. – Vol. 8, № 2 (Dermatology). – P. 621.*
4. *Здоровье - 2020 – основы Европейской политики и стратегия для 21 века [Электронный ресурс] / ВОЗ. – Режим доступа : <http://www.euro.who.int/ru/health-topics/health-policy/health-2020-the-european-policy-for-health-and-well-being/about-health-2020>. – Назва с экрана.*
5. *К вопросу о формировании внутренней картины болезни у больных псориазом / Д. В. Прохоров, Н. С. Ольшевская, Л. Н. Гуменюк [и др.] // Дерматология та венерология. – 2012. – № 2 (56). – С. 64–66.*
6. *Про внесення змін до Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників. Випуск 78 «Охорона здоров'я» : наказ МОЗ України від 12.08.2013 р. № 720 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.moz.gov.ua/ua/portal/dn_20130812_0720.html. – Назва з екрана.*
7. *The European health report 2012 : charting the way to well-being / WHO, 2013. – 190 p.*

Дата надходження рукопису до редакції: 10.04.2017 р.

Кадровые вопросы в организации оказания лечебно-диагностических и косметологических услуг женщинам с патологическими и возрастными изменениями кожи лица

Е.Е. Глебова, В.В. Горачук

Национальная медицинская академия последипломного образования имени П.Л. Шупика, г. Киев, Украина

Цель – провести изучение нормативно-правового регулирования кадрового обеспечения предоставления лечебно-диагностических и косметологических услуг женщинам с патологическими и возрастными изменениями кожи лица.

Материалы и методы. Проведен системный анализ мировых, в частности отечественных научных источников, по нормативно-правовому регулированию лечебно-диагностической деятельности специалистов в области дерматовенерологии и косметологии. Использованы научные литературные источники и нормативно-правовые документы (15 единиц).

Результаты. Установлено, что разобщенность функций профилактики заболеваний кожи и преждевременного ее старения, лечения патологических повреждений и коррекции возрастных изменений кожи у женского населения среди разных специалистов затрудняет комплексный подход для обеспечения адекватной медицинской и профилактической помощи, а также осуществления вмешательств с целью эстетической коррекции кожи на индивидуальном и популяционном уровнях.

Выводы. Существует потребность в разработке адаптивной модели кадрового обеспечения медико-профилактической помощи и косметологических услуг женщинам с патологическими и возрастными изменениями кожи лица.

Ключевые слова: кадровое обеспечение, косметологические услуги, патологические и возрастные изменения кожи, женщины.

Staffing issues in the organization of the provision of cosmetology services for women with pathological and age-related skin changes

E.E. Glebova, V.V. Horachuk

Shupyk National Medical Academy of Postgraduate Education, Kyiv, Ukraine

Purpose – to study the legal regulation of staffing provision of medical diagnostic and cosmetology services to women with pathological and age-related skin changes.

Materials and methods. A systematic analysis of the world, in particular, domestic scientific sources, on the legal regulation of medical and diagnostic activities of specialists in dermatovenerology and cosmetology was carried out. Scientific literature sources and normative legal documents (15 units) were used as research materials.

The **results** of the study showed that the disunity of the functions of preventing skin diseases and premature aging of the skin, treating pathological lesions and correcting the age-related changes in the skin among the female population among different specialists makes it difficult to take an integrated approach to provide adequate medical and preventive care, as well as for aesthetic skin correction individual and population levels.

Conclusions. There is a need to develop an adaptive model of the staffing of medical and preventive care and cosmetology services for women with pathological and age-related skin changes.

Key words: personnel support, cosmetology services, pathological and age-related skin changes, women.

Відомості про авторів

Глебова Євгенія Євгенівна – аспірант кафедри управління охороною здоров'я Національної медичної академії післядипломної освіти імені П.Л. Шупика; вул. Дорогожицька, 9, м. Київ, 04112, Україна.

Горачук Вікторія Валентинівна – д.мед.н., доц., професор кафедри управління охороною здоров'я Національної медичної академії післядипломної освіти імені П.Л. Шупика; вул. Дорогожицька, 9, м. Київ, 04112, Україна.